

Avstrija za mir.

AVSTRIJSKO-OGRSKA SE ZELO ZANIMA ZA MIR. — VELIKE STAVKE JASNO KAŽEJO MIŠLJENJE CELEGA CESARSTVA. — NAROD JE MIREN, TO DA TRDEN. — NEMSKO ČASOPISJE OSTRO OBSOJA STALIŠČE, KATEREGA JE ZAVZEL ZAVEZNIŠKI PROLETARJAT.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on March 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

Rim, 11. marca. — Značilno je, da nemško časopisje venomer zatrjuje, da so bile stavke v Avstriji vprizorjene, začitane in izvedene po volji, da bi cesar lahko izjavil, da je nasproten miru, ki bi slonel na aneksijah.

Ker pa smatrajo v Nemčiji mir brez aneksij za nemogoč, je nastal med tema dvema centralnima državama razdor, ki je zelo pomemben in lahko dovede do resnih zapletljajev.

Odnosaji med Nemčijo in Avstrijo se brezdvomno poostrujejo in opaža se, da se nemška kontrola nad Avstrijo manjša in nemški listi opozarjajo, da so vsi avstrijski uspehi zasloga samo nemške pomoči, brez katere bi ne bili Rusi poginili iz Galicije in tudi ne Italijani od Trsta. Vsi prihodnji dogodki so odvisni od nemškega vpliva, kolikor ga še ostane v Avstriji.

V resnici pa Avstrija ne potrebuje nemške pomoči, da bi branila svoje meje, in ako dobi cesar popolno prosto roko, tedaj more, ne da bi prosil za separatni mir, sprejeti iniciativo in sprejme pogoje, katere so očrtali zavezniški in more omogočiti, da se prične mirna pogajanja.

V vatikanskih krogih se prav nič ne skriva upanje na kmalošnji mir. Vse upanje sloni na avstrijskem cesarju, ki je voljan slediti nasvetom zadnje papeževe mirovne poslanice, ki zahteva razoroženje in pogajanja, da se pa mora odpovedati Poljski in mora dati razne važne koncesije Italiji, da je mogoče preprečiti vsako vojno v bodočnosti.

Obenem pa prevladuje v Italiji tudi bojazen, da uresničenje laških aspiracij v velikem obsegu je ogroženo zaradi tega, ker bo Avstrija prosila za mir in pri tem zahtevala za se ugodne pogoje, pa na laško škodo.

Papeževa upanja in laška bojazen niso na mestu, toda ostane dejstvo, da bo Avstrija v bližnji bodočnosti igrala zelo važno ulogo.

Velika stavka v Avstriji je mirno in nepričakovano končala. Ali je bila naravna, ali pa umetna, njen pomen se ne sme podcenjevati in — dasi se je končala navidez brez posebnih dogodkov — lahko dovede do bodočih važnih dogodkov.

Stavka se je pričela na Dunaju in akoravno se je zatrjevalo, da je bila ekonomična, je vendar zavzela politični značaj. Pri prvi seji 20. januarja se je javno zahtevalo, da se sklene — mir.

V Avstriji smatrajo nanureč mir za edino sredstvo, ki more odvrniti lakoto; toda stavkarji niso zahtevali navadni mir, temveč takojšnji mir z Rusijo, katerega pa je Nemčija zavlačevala.

Stavkarji pa so bili mirni, tako mirni, da je vlada razglasila stavko za opravičeno in da so socialisti proslavljali disciplino delavskih organizacij. Stavka se je naglo razširila. V 24. urah je prenehalo delo ne samo na Dunaju in po Dolenji Avstriji, temveč povsod, blizu in daleč, tako, da se ceni, da je 2 milijona delavcev odložilo orodje.

Socialisti, ki so prevzeli vodstvo nad stavko, so izdali proklamacijo, v kateri so stavili za vzrok kritičnega položaja — pomanjkanje hrane, kar je imelo za vzrok birokratično nesposobnost in pomanjkanje organizacije. Toda v tej proklamaciji niso pozabili na politični značaj stavke. V proklamaciji se nahaja sledeče:

— Ko je pred polčetrnim letom ultimatum Srbiji izval to svetovno vojno, se je zatrjevalo, da je to, kar se tiče Avstrije, izključno obrambna vojna. Naši cilji niso vsebovali načrta kakave osvojanja. Žrtvovanih je bilo na tisoče življenj s prepričevanjem, da se mora dežela braniti.

Vladajoči razredi so ponovno zatrjevali, da so voljni skleniti pravični mir brez sile in osvojanja. Zdaj pa, ko so Rusi prosili za mir, kaže, da se bodo pogajanja razbila. Ako se nam ne posreči, da pridemo do sporazuma z demokratično rusko vlado, potem bo nemogoče skleniti mir z drugimi vladami.

Rusija ne zahteva ničesar in je pri volji odpovedati se delu svojega obljudenega in industrijskega ozemlja, iz jasnega razloga, ker si hočejo njih prebivalci sami voliti usodo. Izjalovljenje sedanjih mirovnihih pogajanj pomenja, da si želi avstrijski cesar postati poljski kralj, pruski kralj pa si je zastavil cilj osvojiti si Kurlandijo in Litvo. Narod, ki je imel že toliko žrtve in tako veliko trpljenje s tem, da je branil domovino proti sovražniku, mora zdaj nadaljevati vojno za take cilje.

Mi, ki poznamo trpljenje naroda in voljo širokih mas, izjavljamo, da je nadaljevanje vojne za take cilje nasprotno narodovi volji.

(Nadaljevanje na 6. strani.)

Italijanska vlada in Jugoslovani.

ITALJANSKI MINISTRSKI PREDSEDNIK ORLANDO JE NAMIGNIL, DA JE OPUSTILA ITALIJA SVOJE ZAHTEVE GLEDE VZHODNE JADRANSKE OBALI. — AVSTRIJSKI SLOVANI, POSEBNO PA JUGOSLOVANI, POSTAJAJO VEDNO BOLJ NEZADOVOLJNI. — USTAJA SLOVANOV SE BO MORDA IZVRŠILA ZAENO Z GLAVNIM UDARCEM ZAVEZNIKOV. — ITALIJA SE STRINJA S SLOVANSKIMI ASPIRACIJAMI. — NEKATERE USTAŠKE ČETE SO ŽE ZDAJ NA DELU. — AVSTRIJCI NE MOREJO BREZ POMOČI NEMCEV NIČESAR OPRAVITI.

PISE EUGENE J. YOUNG.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on March 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

Oni, ki so bili pesimistični vsled poloma v Rusiji, bodo morda našli nekaj vzroka za optimizem vsled položaja, ki se je pričel razvijati v Avstriji.

Poročila, ki so dospela v zadnjem času iz Avstrije, kažejo, da je avstrijski državni zbor prisilil avstrijskega cesarja Karola, da je obljubil samovlado različnim narodom, ki se nahajajo pod njegovo kontrolo, posebno pa južnim Slovanom. Nadalje kažejo poročila, da je pričel nemir med Slovani zavzemati revolucionaren značaj.

Vsa ta poročila, posebno pa ona, ki kažejo, da je odredila avstrijska vlada vse potrebno, da konča propagando sovražnika, naj bi se citala v luči sporočila iz Washingtona, ki je bilo objavljeno pretekli petek. To poročilo navaja diplomatski kablogram iz Rima, v katerem se glasi:

— Govorni ministrskega predsednika Orlanda v senatu je bil zelo značilen radi svojih izjav glede mednarodnega položaja. Politični krogi komentirajo na ugoden način njegovo trdno stališče in njegove jasne izjave, da Italija vzdržuje aspiracije drugih narodnosti, ki so podrejene Avstro-Ogrski.

Ugotovili je, da je neobhodno potrebno za Italijo, da so sosednje narodnosti prijazne Italiji ter da simpatizirajo z njo. Vsled tega mora vlada zasledovati politiko, ki bo izločila sovražstvo, ustvarjeno od Avstrije med različnimi plesemi in narodi in posebno sovražstvo med Italijo ter Slovani.

To ugotovilo ministrskega predsednika Orlanda pojasnjuje mogoče, zakaj objavlja cesar Karol posebne pravice posebno južnim Slovanom.

Če pa se hoče izločiti sovražstvo med Italijani in Slovani, more to pomeniti, da je Italija opustila svojo zahtevo glede kontrole istočne obali Jadranskega morja. Ta kontrola je bila del cene, ki jo je Italija zahtevala od zaveznikov, ko se jim je pridružila v vojni. Trst in Pulj bi postala italijanska, a če bi hoteli Slovanom ugoditi, bi morala vzeti nova slovenska država istočno obal Jadranskega morja, malo istočno od Trsta pa do Črnoberga.

Različna, skrbno cenzurirana poročila ter druge objave v zadnjem času so kazale, da se peča Italiji z izpremembo svoje politike napram zaveznikom. Razprave glede te izpremembe so bile baže glavni vzrok obiski italijanskega ministrskega predsednika Orlanda v Italiji in sicer pred sestankom v Versailles; nadalje tudi namigavajo, da se je o tem predmetu razpravljalo na tem sestanku.

Priprtošni namen ali cilj odpovedi Italije bi bilo odušenje južnih Slovanov od Avstrije ter z njimi tudi Čehov in Poljakov, ki delujejo sedaj skupno z njimi v Avstriji. Namen bi bil nadalje vprizoriti ustajo v ozadju avstrijske armade za reko Piave.

Kako bistveno bi bila ta armada vsled sovražnosti južnih Slovanov je razvidno iz pogleda na tozadevni zemljevid. Videti je, da leži na vni del jugoslovanskega ozemlja direktno v ozadju armade ob Piv reki z Ljubljano in Zagrebom kot važna vojaškima postojankama ter glavniimi železničarni, ki dobavljajo vse potrebno armadi ter mornariški postojanki v Pulju.

Prebivalstvo Slovenije, Hrvaške in Bosne-Hercegovine, — ki predstavlja ta slovenski blok, — je glasni zahteva, da se Italija odloži za svoje zahteve, ki so v nasprotju s pravico.

galo pet milijonov, a je bilo izdatno zmanjšano izza onega časa vsled avstrijskih grozovitosti ter pomanjkanja.

Kljub temu pa bi bila ustaja tega naroda zelo resna stvar za Avstrijo. Z gozdovi porasle gore v bližini najvažnejših železniških črt bi lahko postale trdnjave ustašev, ki bi lahko napravili veliko škodo ter odvrnili s fronte precejšnje število čet.

Take ustaške čete že operirajo v Bosni in Hercegovini soglasno s poročili na zastopnike Srbije v Washingtonu. Druga poročila pripovedujejo o številnih dezertacijah iz avstrijske armade, in ti ljudje, stavljeni izven postave, bi lahko ojačili ustaške čete. Slovani bi si na ta način lahko priborili pot s severa in iz Srbije in s pomočjo prijaznega jim prebivalstva, bi lahko stopila v akcijo strašna sila.

Orožje bi lahko vtihotapili iz Italije ter ga mogoče že vtihotapljajo, in z večjimi silami ter s pomočjo zavezniških bojnih ladij bi lahko zavzeli celo krško pristanišče.

Pomisliiti je treba, da bi Italija ne opustila tako dragocene obljube svojim zaveznikom, — obljubo, ki je pomenila, da ne bo noben sovražnik kontroliral globokih pristanišč na istočni obali Jadranskega morja ter s tem obvladal plitvo zapadno obal, — če bi ne imela pri tem primernih upanj, da ji bo prišlo gotovo dobro iz te odpovedi.

Lahko se zgodi, ad bo velika ustaja v jugoslovanskem ozemlju izbruhnila v istem času ko bo izveden veliki udarec zaveznikov v Italijo. Dočim dajejo sem pa tam poročila iz Rima izraza bojazni da bodo morda Avstriji vprizorili nadaljno ofenzivo, je vendar veliko dokazov, da zavezniški zamorejo udati. Poročila iz italijanskega glavnega stana javljajo, da si je italijanska armada popolnoma opomogla od poraza v pretekli jeseni in da je glede morale, števila mož in topov močnejša kot je bila kedaj.

Na italijanski bojni črti pa so tudi močni angleški in francoski oddelki, — med njimi francoski planinski lovcii in čudno je, da je prevzela angleška armada oni del črte, kjer je Napoleon prekorčal Piave v svoji kampanji, ki ga je poveljal skozi Juliske Alpe. Angleške patrulje so že večkrat prekorčile Piave ter širile nemir v sovražniških vrstah, dočim drža zavezniški zrakoplovec zaposleno avstrijsko zračno brodogrje ter vrši zavezniška artilerija naprej svoje sijajno uničevanje avstrijskih baterij.

Po sestanku v Versailles se je glasilo v nekem poročilu iz Rima, da je bilo italijansko časopisje zelo zadovoljno s storjenimi sklepi. Nemški listi so natistili poročilo, da bodo armado, stavljeno pod poveljstvo tega sveta, poslali v Italijo. General Robertson, slavni zagovornik ideje, da je treba boj proti Nemčiji izvajevati v Flandriji, je odstopil kot načelnik angleškega generalnega štaba in njegovo mesto je prevzel general Wilson, ki je odšel v Italijo po velikem porazu ter pomagal generaloma Foch in Diazu pri reorganizaciji ter ojačanju Italijanov ter konečno prihl Avstrije na njih sedanjost črto.

Na italijanski fronti so vse ugodnosti pozicije na strani zaveznikov. Njih komunikacije tetejo.

preko številnih železniških črt in dobre ceste vežejo črto z morjem. Sovražniške komunikacije pa se v glavnem železnice, ki gredo skozi visoke, na debelo zasnežene gore. Na eni glavnih črt je pred kratkim plaz razbil nek vojaški vlak na dva dela.

Strategični položaj Avstrijevec je istotako resen. Levo krilo v dolini reke Piave je ločeno od desnega krila s številnimi gorskinimi grebeni, ki onemogočujejo hitro premikanje čet z enega krila na drugo. Zavezniški pa na svoji strani hitro lahko vržejo velike čete z enega krila na drugo po lepih cestah Beneške ravnine. Lahko bi prišli avstrijsko armado v posameznih delih, uporabljajoč rezerve v onem krilu, kar bi dovedlo do umikanja Avstrijevec in nato bi se isti proces ponovil na drugem krilu.

Poroča se, da so sedaj nemške čete odšle z avstrijske fronte. Kar jih niso podpirali Nemci, so bili Avstriji poraženi od vsakega sovražnika v tej vojni. Ali se morejo uspešno ustavljati preroben Italiji? Ali se morejo ustavljati Anzacom in francoskim planincem, katere nazivajo "močre vrage"? Gotovo je, a se Avstriji niso megle ustavljati Francozom na gori Tomba, kajti približno 1500 Francozov je v pretekli jeseni zavzele z nasokom to skoro nezavzet postojanko, ujele 1500 Avstrijevec naštejo nad šeststo mrtvih ter gna lo pred seboj preživle tako naglo in daleč, da so morali nekateri Francoze pozvati nazaj ter jih pokarati radi prekorčenja danih povelj. Pri tem pa so Francozi izgubili v celem nekako petdeset mož.

Vsled tega je mogoče, da je ta sklep Italije poteza v veliki igri, ki jo igra Italija, da se v tej splošni in tem polju hitro zdrobi lo Avstrijo. Konečno se bo morda vendarle uresničil sen Cadore, da bo poražena Nemčija s tem, da bo do prišli vanjo skozi stranska vrata.

Amerikanci v ognju.

Ameriški vojaki so vdrl v sovražniške bojne črte. — Bitka je trajala samo trideset minut.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on March 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

Z ameriško armado v Franciji, 11. marca. — Danes se je izvršil prvi, izključno ameriški napad, pri katerem so bile vdetele francoske čete. Izvršil se je danes zjutraj ob pol sedmi uri na fronti pri Toulu.

Po 45 minut trajajočih artilerijskih pripravah so izbrane čete vdrl v nemške pozicije, v razdaljo tristo jardov.

Zaplenile so veliko materijala, veliko jako informativnih listin in dokumentov. Seboj niso privlele jetnikov. Napad je trajal trideset minut.

Ko so Amerikanci vdrl v nemške pozicije, so našli več zakopanih napojnih in sovražniških četami. Vnel se je boj mož proti možu. Veliko Nemcev je bilo ubitih. — Amerikanci so se posluževali svojih avtomatičnih pištol in pušk.

Ameriške strojne puške so indirektno obstreljevale nemške komunikacijske zakope ter s tem preprečile, da bi dobili Nemci ojačanja.

Wilsonova poslanica Rusiji.

WILSON JE POSLAL RUSKEMU KONGRESU POZDRAV. — IZRAŽA SIMPATIJE DO RUSKEGA NARODA. — BOLJŠEVIKI SE BOJE LVOVA. — TROCKI JE MORAL ODSTOPITI, KER SE JE ZAVZEMAL ZA VOJNO. — SPRL SE JE Z LENINOM ZARADI MIROVNIH POGOJEV.

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on March 12, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.

Washington, D. C., 11. marca. — V naslednjem navajamo besedilo poslanice, ki je bila poslana ruskemu narodu potom vsruskega kongresa sovjetov, ki bo jutri imel svojo sejo v Moskvi, da potrdi ali pa zavrne pogodbo, katero so sklenili ruski delegati s centralnimi državami na mirovni konferenci v Brest-Litovsku:

Ali se naj ne poslužim priložnosti ob priliki zasedanja kongresa sovjetov, da izrazim odkrite simpatije, katere čuti narod Združenih držav za ruski narod v tem trenutku, ko se je vsa nemška sila združila, da uniči vso borbo za svobodo in postavi na mesto namenov ruskega naroda nemške želje?

Dasiravno vlada Združenih držav, žal, zdaj ni v položaju, da bi nudila direktno in učinkovito pomoč, katero želi nuditi, vendar zagotavljam ruskemu narodu potom kongresa, da se bo poslužila vsake prilike, da zagotovi še enkrat za Rusijo popolno suvereniteto in neodvisnost v njenih zadevah in popolno obnovitev njene velike uloge v življenju Evrope in modernega sveta.

Celo srce naroda Združenih držav je z ruskim narodom, ki poskuša osvoboditi se avtokratične vlade in postati gospodar svojega lastnega življenja.

Woodrow Wilson.

Ta poslanica je bila brzojavnim putem poslana amerišnemu generalnemu konzulu v Moskvi, da jo izroči kongresu.

Petrograd, 11. marca. — V Smolny zavod je prišla iz Irkutska senzacionalna vest, da se bivši predsednik ministrskega sveta revolucionarne vlade princ Lvov nahaja v Pekingju, kjer je postavil novo rusko vlado in čaka, da se izkrcajo japonske armade v Vladivostoku.

Govori se, da se bo pridružil tem četam pri vpadu v sibirsko ozemlje.

Brzojavna zveza med Vladivostokom in Irkutskom je pretrgana. Vlada poskuša vse, da bi se Sibirija vzdignila in zoprtavila preteči invaziji. Boljševiški list "Pravda" polaga na to novico veliko važnost in pravi, da to pomeni vojno z Japonsko; "Izvestja" in drugi listi pa smatrajo to poročilo za navadno vest.

V uvodnem članku pravi "Pravda":

— Mirovna pogodba med Rumunsko in centralnimi državami kaže, da bo Rumunsko pomagala prevažati nemške čete v Odeso. Prejšnji ruski zavezniški imajo podobne načrte in skoro gotovo odobravajo japonsko posredovanje, izvzemši Ameriko, ki poskuša omiliti zavezniško politiko maščevanja.

V nekaterih krajih na severu se sovražnosti nadaljujejo.

Boljševiška konvencija je s 30. glasovi proti 12. sprejela resolucijo, ki odobrava pogodbo s centralnimi državami. Trocki, katerega resignacijo mesta zunanega ministra potrjujejo boljševiški listi, bo obdržal svoj urad do seje moskovskega kongresa sovjetov, ki prične zasedanje 12. marca.

Boljševiška stranka je v sredo pričela svojo konvencijo, toda zaradi slabe železniške zveze je prisostvovalo le malo delegatov. Lenin je naslednji dan imel pomemben govor, v katerem je rekel, da mora ruska revolucija zadeti ob nemški impejarlizem. — Rekel je, da bi bilo nesposmetno pred Hindenburgom sukati papirnatih meč in da Rusija brez zadostnega časa ne more postaviti nove armade. Zaradi tega je pripravljen podpisati vsak mir, ki bi mu dal priložnost pripraviti se na novo borbo in v zvezi s tem bo reorganizacija železnice in živiliških zalog življenjskega pomena.

Provizorični mir bo sedaj omogočil izprazniti Petrograd in rešiti vojni materijal, ki je neobhodno potreben za bodoče boje.

Petrogradski sovjet je sprejel Leninove nazore. Praznjenje Petrograda se nadaljuje. Vsa poročila o zadnjih napadih na Petrograd so bila posledica narodovega razburjenja, kajti ruske aeroplane so zamenjali za sovražne.

London, 11. marca. — Leona Trockija je ministrski predsednik Nikolaj Lenin odstavil kot boljševiškega zunanjega ministra zaradi prepira o nemških mirovnihih pogojih.

Trocki je rekel, da je bil mir vsiljen in da nobena postava ne zahteva, da bi se držale obljube, ki so bile storjene pod pritiskom. Zaradi tega je rekel, da je dolžnost Rusije, da se bojuje, četudi z guerilla vojno in da se nemška pogodba ne sme odobriti.

Predsednik Lenin pa je trdil, da se mora pogodba sprejeti in izvesti, držeč se teorije, da nesrečne pogodbe še ne uničijo naroda, kar je Prusija že mnogokrat dokazala.

Razlika med boljševištvom in socializmom.

—000—

True translation filed with the postmaster at New York, N. Y. on March 12, 1918 as required by the Act of October 3, 1917.

Socializem in — boljševištvom.

In kako so mogli oni, provizorična vlada do sestanja ustavodajnega zborovanja — določiti, kakšni naj bodo posli tega zborovanja?

Odgovor na to je, da je socializem Lenina in Trockija — boljševištvom — ne le daleč od tega, da bi bil vlada naroda, za narod in potom naroda, temveč da je najbolj reakcijska oblika vlade kot jih je kdaj poznal svet. Mi vsi pa že vemo, kaj se je zgodilo z ustavodajnim zborovanjem, ki je očitno drugače mislilo kot pa mislita — Lenin in Trocki.

Lenin in Trocki sta to zborovanje preprečila z vročim svincom, ki je "ultima ratio regum", — to je zadnji razlog kraljev.

Vsi socialisti in celo nesocialisti pa vedo, da je prevzete železniškega sistema dežele od strani vlade veliko večji korak proti socializmu kot so pa vsi edikti in ukazi Lenina in Trockija; da sta koncentracija bogastva in posplošnje produkcije koraka, ki gresta neprestano — pred prevzetjem bogastva ter socializiranjem dobičkov v zadnji razvojni fazi socializma.

In celo če bi bilo diktatorstvo proletarijata resnično in ne le maškerada, kako bi se moglo nevednemu, nepismenemu kmečkemu stanu zaupati ekonomske, vladne in znanstvene probleme dežele, ki je tako razsežna kot Rusija? Govorim o mednarodnem razmerju, o transportaciji in zdravstvenih problemih.

Ali bi ne padlo vse preje ali pozneje v roke kakega uzurpatorja pravice in prostosti? Ali bi ne padel narod v roke kot plen najbolj prebrisane mu izmed sosedov?

Priloh državne socializma.

Ni treba biti socialist, da se vidi znamenja, ki pričajo o prihodu državnega socializma. Razlika med socialistom in ne-socialistom obstaja le v mnenju, da je socializem dejanska oblika vlade, katero si najbolj želimo. Fapitan ladje ne kaže, da ljubi vihar, če ga napoveduje vnaprej na podlagi oddaljene temne točke na obzorju.

V Franciji, Angliji, Nemčiji in Italiji so vlade že prevzele in socializirale številne industrije. Da se izloči tekmovalstvo in trošenje, bodo morale vlade prevzeti še veliko število drugih industrij.

Davki na dobičke, da se plača vojne stroške, bodo postali tako visoki, da bodo industrije celo vesele, če preidejo v vladne roke. Ne bo pa delavce, temveč — buržuazija, ki bo uredila državni socializem, katerega se ne kateri tako zelo boje.

V Združenih državah imamo sedaj na plačilni listi vlade — v številni službenice železnice — skoro eno petino prebivalstva dežele, ki ima pravico do glasovanja. Če bo pa vlada prevzela še nadaljne industrije, bo postajalo število vladnih uslužbenec vedno večje in večje.

To je neizogibni pohod dogodkov.

Sedanja vojna pa je pospešila celi proces. Vse to pa še nikakor ne pomeni — diktatorstva proletarijata. Tudi ne pomeni — avtokratične štipendnosti Lenina ali Trockija. To nikakor ne pomeni vlade terorja in izdajstva.

To ne pojasnjuje, zakaj niso pojasnili boljševiki sveta, kakšne so bile resnične zahteve Nemčije v Brest-Litovsku. Kako so mogli skrivati te zahteve, ko so preje — javno osodili vse tajne pogodbe, sklenjene preje od vseh sil, katere so boljševiki objavili in razposlali po celim svetu?

Nemški računi.

Nemci so računali z različno psihologijo vseh ostalih narodov. Njih načrt je bil, da bodo vse zavzele armade razorganizirane, kakorhitro se bo sklenilo premirje. V času pa, ko bi Nemčija pokazala svoje resnične barve, bi to razorganiziranje že tako napredovalo da bi se morali vsi narodi ukloniti nemškim zahtevam.

Svoje lastne armade si je bila Nemčija svesta. To je tako popolna organizacija, in vojske, narod se je tako popolno izurilo v poslušnosti, da je vsak oddelek armade na svojem mestu ob magičnem zvoku častnikove piščalke. Premeteni načrt je bil tako dobro zasnovan, da ni bilo težko pričakovati popoln uspeh.

Nemci pa so bili — razočarani.

Trik ni bil uspešen in človeku se naravnost usiljuje misel, da je nenadna invazija Rusije od strani Nemcev kazni, ki jo hočejo naložiti Leninu in Trockiju za to, ker nista izvedla načrtov gospodov profesorjev in državnih svetnikov. Trocki je seveda odredil demobilizacijo ruske armade, ker "se ruski revolucionarni proletarijat ne želi boriti proti nemškemu proletarijatu". — Zakaj pa je storil to predno se je prepričal, da se nemški proletarijat ne želi boriti proti — ruskemu proletarijatu?

Zakaj je pozval vojske drugih narodov, naj odlože svoje orožje, ko je moral vedeti že iz nemških zahtev samih, da ni bila prusificirana Nemčija še nikdar bolj željna osvojitve kot takrat, ko se je on s svojimi spremljevalci pogajal z njo v Brest-Litovsku?

Odgovor na to je — neodkritost Trockija in Lenina. Bila sta bolj zaposlena z iztuhanjem neke fraze kot pa s priznanjem resnice.

Ruska zemlja.

Skozi stoletja so zahtevali ruski kmetje več zemlje. Sredi vseh svojih težav pa jih je skušal Trocki pomiriti s tem, da je potom dekreta odvzel cerkvam in samostanom 16,000,000 akrov zemlje. Dejstvo pa, da ti akri ne pripadajo več cerkvi, jih pa še ne dela — polnim kruna. Krun pa je, kar hočejo kmetje.

Vsa zemlja v evropski Rusiji, ki je privatna ali pa last kmečkim občin, obsega 628,000,000 akrov. Od te zemlje se nahaja 276,000,000 akrov v rokah privatnih lastnikov, 21,000,000 so jih lastovali Romanovi, dočim je bilo 16,000,000 v posesti cerkev in samostanov.

Da si človek ustvari idejo, kaj pomenijo te številke, je treba imeti v mislih, da zavzema Rusija šestino površine sveta in da tvori evropska Rusija sama tretino površine Evrope.

Izmed 20,000,000 farmerjev na Ruskem imata le dva milijona po par konj. Vso to zemljo pa hočejo boljševiki razdeliti na enake dele ali po gotovem pravilu med — kmete.

Ta razdelitev pa je proti osnovnemu principu socializma, ki nima za cilj razdelitev bogastva, temveč njega socializiranje, osredotočenje vseh produkcijskih sredstev, dočim naj bi se proizvede ali produkte razdelilo.

Socialisti nikdar ne nehalo povdarjati, da se vsprico sedanjega sistema produkcije in tekmovalja izgublja celih 40 odstotkov dela, da so postali radi tekmovalja standardi produkcije nižji.

Socializem ni morda zelo človekoljuben sistem in ne smemo pozabiti na njega izvor. Bolj kot katera druga ekonomska filozofija pa uči — red in ekonomijo.

Če bi bili boljševiki socialisti, bi nikdar ne započeli razdeljevanja imetja. Odredili bi skupno uporabo vse lastnine. Odpravili bi popolnoma privatno last, a bi je pri tem ne razdelili. Boljševiki pa niso hoteli socialističnega programa. Hoteli so ohraniti sami sebe v moči.

Krik kmeta je bil vedno "zemlja" in tako — mu dajmo to zemljo!

Vlada more prevzeti kako industrijo v slučaju, če je bila že pre organizirana do popolnosti. V tem oziru so trstni najbolj pripravljeni ali agenti socializma, kajti oni organizirajo na tisoče majhnih industrij v en sistem ter ubijejo s tem tekmovalje, pri čemur ubijejo tudi business. Če bi bile vse industrije v rokah trustov, bi imeli le par velikih industrij, ki bi bile koncentrirane na takih mestih, kjer bi bil razvoj, transportacijska sredstva in razdelitev najbolj ugodna zanje. Ostanek naroda bi bil prisiljen producirati. Veliko manj ljudi bi bilo zaposlenih pri neproduktivnem delu kot jih je danes.

Katere industrije v Rusiji pa so pripravljene, da se jih socializira? Razven železnice ni nobene take industrije. Skoro vsi stroji so importirani, — poljedelski stroji iz Amerike, Anglije in Nemčije in tkalni stroji iz Francije.

Prav dosedaj je bila Rusija v ekonomskem oziru najbolj odvisna dežela na svetu. Ravno radi te odvisnosti pa so industrijske dežele cenile Rusijo ter se potezale za nje prijateljstvo, kajti bila je tržišče za njih lastno nadprodukcijo.

Lenin in Trocki in prav posebno Lenin, ki je statistik, vesta to prav dobro. Oba sta Marxova socialista stare šole. Stidljiva sta socialne probleme v preteklosti in bodočnosti. Kaditega pa je njih socializem, ki ga hoče vcepiti Rusiji, tako samovoljno zloben, da ne rečemo kaj hujšega.

Socializem Trockija in Lenina je nekako prav tako odkrit kot oni generala Ville. Ruski kmetje pa so nekako prav tako zreli za samovlado kot so bili peoni, ki so sledili Villi.

Socializem se zavzema za splošno vzgojo. Boljševištvom pa ob staja le radi ignorancije mas. Pošteni socialisti dvomijo celo o tem, če so narodi dežel, v katerih ni nikakih neletteratov, zreli za samovlado, za bratstvo med ljudmi. Boljševištvom pa izjavlja, da niso le ignorantne mase v Rusiji pripravljene za samovlado, temveč da morajo celo imeti diktatorstvo nad vse zadeve in sicer brez vsakega priziva.

Socializem se zavzema za red, boljševištvom pa za nered. Socializem se zavzema za socializacijo produkcije in produktov, boljševištvom pa za razdelitev ter razosredotočenje.

Mi ne smemo mešati teh dveh pojmov. Socializem uči, "da se končuje prostost, kjer se pričneja prostost drugega človeka". Boljševiki pa so izjavili, da je prostost le dar boljševišta, ki je, kot se dokazuje, nekaj ravno nasprotnega prostosti. Socialisti po celim svetu so izjavili, da bi se borili za obrambo svojih odnosnih dežel proti tujemu sovražniku. Boljševiki pa so demobilizirali armado ter dovolili sovražniku, da je vpadel v Rusijo ter zasedel brez odpora toliko ozemlja, kot se mu je zdelo primerno.

Socialisti so dokazali svetu, da so lojalni svojim deželam, boljševiki pa, da so izdajalci svoje domovine.

Vse to pa bo kmalu pozabljeno. Ruska revolucija bo po orgiji boljševišta skušala hoditi t nazaj in v soglasju z demokratičnimi drugimi narodov. Ekonomske sile celega sveta pa bo treba napeti, da se izleti rane, katere je zadala sedanja vojna.

Rusija bo "bolna ženska" sveta za dolgi čas v bodočnosti kot je bila Turčija preje. Po dolgi dobi okrevanja pa bo vstala, da zavzame svoje mesto med demokracijami sveta, med katerimi bo najbrž tudi zapeljani nemški narod.

Sleparija z dragulji

DETEKTIVSKA POVEST.

Prav od ustanovitve vlade na velikem meri svoj posel ter imajo prejšnjim se morale oblasti Združenih držav boriti proti tihotapcem, ki so skrivoma prinašali blago v našo deželo, da se s tem izognejo plačevanju pristojbin kot jih določa zakon za uvedene predmete. Potom proizvodnega sistema v naših različnih pristaniščih se je tihotapstvo po vodi zmanjšalo na minimum, a prav do sedanjega časa se že ni sestavilo nobenega načrta, s katerim bi se prišlo na uspešen način v okoli tihotapcem na kopnem. Z drugimi besedami rečeno je bilo izvanredno težko ujeti one, ki prinašajo kontraband v deželo iz Mehike in Canade. No tranje zmešnjave v Mehiki so skoraj popolnoma prekinile tihotapljanje vzenin iz te dežele, a bralci, ki vste nedovoljeno trgovino s demanti med Združenimi državami ter Canado, se redno vržejo v zadrževanje veliko priprave, da se

je to nedovoljeno trgovino uspešno ustavilo ter ji napravilo konec. Čudno je, da je prišla prva definitivna sled vsled bankerota nekega zastavljalnega podjetja v New Yorku. Tekom nekega zaslišavanja, ki ga je vpeljal pravnik glede bankerote trdke, je prišlo na dan, da se je izvrševalo sistematično vtihotapljanje dragih kamenov, vršeno po izvedenih in sicer od 15. februarja 1911 pa do 1. aprila 1912.

V splošnem se je pošiljalo demante preko meje dvakrat na mesec in sicer v skupinah, vrednih po \$25,000. Pri teh pošiljkih so si prihranili tihotapec carino dvajsetih odstotkov, kar je seveda kmalu naraslo v velike svote denarja, ki so povzročile za zvezno vlado velike izgube. Metoda, katere so se posluževali zaročniki, je bila čisto priprosta. Njih navada je bila naročevati večje skupine demantov od neke trdke v Antverpen, kateri se je naročilo, naj pošlje te demante neki zastavljalcu v Montrealu. Tam so agenti neke newyorške trdke dobili demante ter jih privedli v to deželo v kakem nočnem vlaku. Izjavljalo se je tudi, da je neki Canadee napravil kak ducat tihotapskih potovanj ter dobil za vsako potovanje \$100.00.

Težkoča je bila seveda ugotoviti demante na osebi ali nosilec. Tak sel je potoval ponoči ter imel svojo posteljo in bilo je precej riskantno podjetje podvreči vse potnike Pullman voza natančni telesni preiskavi. Bilo je kak ducat različnih načinov, kako skriti demante. Reklo se je, da so bili vsaj v enem slučaju skriti demanti pod nekakim obličjem, katerega je nosil sel na svojem hrbtu. V drugem slučaju jih je imel skrite v svoji spodnji obleki. Prtljago potnikov se preišče na meji, a kot je pričakovati, se najde zelo malo pri tem rutinskem delu.

Konečno se je dobilo sodelovanje canadskih oblasti in zelo kmalu lu je bilo zaznamovani uspehe. Pričela so se pogajanja med našim državnim in zakladniškim departamentom ter canadsko vlado da

se zaseže cele zoro te tam v Canadi in tekem šestih mesecev je pomenila canadsko vlado pri preiskavi s tem, da je dobavljala zakladniškemu departamentu imena in naslove uvaževalcev, ki so imeli navado prinašati demante iz Antverpena.

To je bil otvorilni korak, ki je dovedel do važnih uspehov. Našlo se je, da je imel neki ameriški trgovec z demanti navado vpriparjati redna potovanja v Montreal. V kolikor je bilo znano, ni on imel nikakih demantov v Združenih državah. V sakem slučaju ni bilo nikakih seznamov, ki bi kazali, da je plačal kako pristojbino ali carino v našo zakladnico. Na njegovo sled se je poslalo detektive in ti so napravili kmalu kaj zanimivo in važno razkritje, — da je namreč imel navado registrirati se v nekem hotelu v Montrealu pod nekim izmišljenim imenom. Ni se moglo razumeti, kako bi kak moč, zaposlen v legitimni trgovini, mogel čutiti potrebo, da prikriva svojo identiteto.

Tako se mu je sledilo in našlo se je, da kupuje demante od neke velike zastavljavnice v tem canadskem mestu. Tu di se je izvedelo da je njegov sin pogosto vpriparjal potovanja v Montreal in da je tudi on kupeval demante od dotične trdke. Obvestilo se je carinske inspektorje in ti so natančno preiskali prtljago očeta in sina, a niso mogli najti nobenega dejanskega dokaza. Videti je bilo nemogoče dobiti v roke le enega izmed vtihotapljenih demantov, nahajajočih se na poti. V prepričanju, da je pogosto najdaljša pot naokoli najkrajša pot domov, so se nato detektivi poslužili nove metode.

Nekega dne — in bilo je slučajno četrtega julija — je neki uslužbenec Tajne službe Združenih držav zasledoval starejšega od časa, ko je zapustil hotel pa do onega, ko je šel spat. Med drugim mestu se je oglašil tudi pri nekem prodajalcu ter si nabavil demantov v vrednosti \$10,000. Detektiv se je izkazal prodajalcu kot uradnik Tajne službe Združenih držav ter do bil od njega natančno popis co-

tičnih demantov. Iz svojih prejšnjih izkušenj pa je uradnik čutil, da bi bilo dobesedno nemogoče ujeti moža z demanti v njegovi posesti. Vsled tega je brzojavil celi svoj doživljaj dotičnega dne pristojnim oblastim v Ameriki ter jim dal navodila, naj store svoj del.

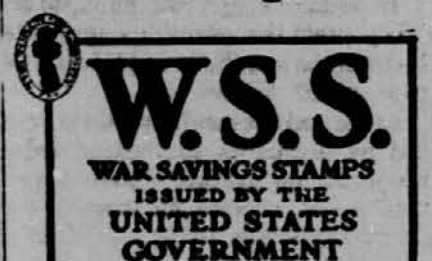
Oni so to tudi storili. Ko je dospel mož v New York, se ga je nemudoma stavilo pod opazovanje in nadzorstvo. Pridružil se mu je tudi njegov sin in vsako gibanje, ki sta ga storila oba, so uradniki Tajne službe skrbno zabeležili. Konečno se je zgodilo to, na kar so detektivi tako dolgo in tako potrpežljivo čakali. Starejši je šel v neko prodajalno na Houston St. v New Yorku ter skušal prodati trgovcu večjo skupino demantov. To pa so bili prav tisti demanti, katere se je identificiralo v Montrealu. Ostanek povesti tvori del spominov sodišča Združenih držav. Oba se je stavilo pod obtožbo in zvezna velika porota ju je dolžila zarote vtihotapljanja demantov v vrednosti milijon dolarjev v Združene države. Oba sta zanižala vsako krivdo, vendar pa zatrjujejo carinski uradniki, da se je napravilo s tem konec tihotapstvu demantov iz Canade v velikem obsegu.

Špansko ministrstvo je resigniralo

Madrid, Španija, 10. marca. — Kralj Alfonz je danes sprejel resignacijo celokupnega kabineta, kateremu je načeloval markij Alhucemas. Kralj je nato poklical v svojo palačo načelnike raznih strank: voditelja konservativcev Antonio Maura; bivšega ministrskega predsednika Eduardo Dato; liberalnega voditelja grofa Romanones; vojnega ministra Juan de la Cierva in vojvodo Alba.

Rojaki naročite se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

Iz zakladniškega urada.

HRANI IN POSOJAJ SVOJE PRIHRANKE

STRICTLY SAMU.

On jih potrebuje sedaj! Vi jih boste potrebovali po vojni!

KUPUJTE VOJNO VARČEVALNE ZNAMKE OBVEŠENJE VLADE ZDruženih DRŽAV.

Nesijo štiri odstotne obresti, plačljive na četr let. Lahko pričnete

S PETINDVAJSETIMI CENTI.

Če kupite varčevalno znamko Združenih držav.

Vaš poštar, vaš bankir, vaš časopis in številno drugih prodajalnih agentur vam bo povedalo vse glede teh znamk. Oglejte si jih!

TO JE VAŠA DOLŽNOST.

TO BO OHRANILO ŽIVLJENJE.

TO BO IZVOJEVALO VOJNO.

Vojno-varčevalne znamke in Slovenci.

Zelo ugodna in redka prilika se nam nudi ravno sedaj z nakupovanjem vojno-varčevalnih znamk prihranjeni denar nadvse varno in z dobrimi obrestmi naložiti, zaeno pa tudi pokazati vladi in podanikom Združenih držav, da smo vredni zaupanja, ker nas vsled napovedi vojne Avstroogrski ne smatrajo za sovražnike. S tem smo obvarovani ogromne škode ter rešeni iz zadržev, katere bi bila prinesla nedržavljanom mnogo skrbi, neprimlik in razočaranj.

Za nas Slovence bo najpripravnješe, da kupujemo znamke, katere bo mogoče dobiti skozi mesec januar po \$4.12, vsak prihodnji mesec do konca decembra 1918, bodo stale po en cent več; iste bomo priplevali na takozvani vojno-varčevalni certifikat, ki je nertan in ima prostora za 20 takih znamk. Po preteku pet let, to je dne 1. januarja 1923, bo izplačala zakladnica v Washingtonu, ali pa katerakoli pošta v Združenih državah znesek \$5.00 za vsako, na certifikatu priplepljeno znamko, ali pa za ves poleplje ni certifikat z 20 znamkami znesek \$100.00.

Pri dvajset znamkah, katere stanejo tekem meseca januarja 1918 \$82.40, bomo pridobili \$17.60, ali pri eni znamki 88 centov. V slučaju, da bi bil kdo kdaj pozneje, ko bode kupil znamke v denarnih potrebah, ali pa bi jih hotel zamenjati v gotovi denar, ga bo zanje dobil lahko nazaj vsak čas, na od-poved. Po preteku desetih dni s približno 3% obresti, najsi bode na katerikoli pošti v Združenih državah.

Omenjene znamke prodajajo vse pošte in banke širom Združenih držav. Priporočati bi pa bilo, da se jih Slovenci kolikor mogoče nabavijo pri naši trdki, da potem lahko pokažemo s skupnim zneskom, kaj smo vsi skupaj storili za deželo, katere nas je sprejela v svoje naročje, nam dala kruha in zasluzke, kakor bi ga ne bili našli nikjer na svetu.

Ako se bode rojaki odzvali našemu klicu v polni meri, v korist samim sebi, in slovenskemu narodu za ugled, bomo imeli obilo dela in skrbi brez zasluzka, toda s veseljem smo pripravljeni za velevažno stvar storiti vse, kar je v naši moči.

Na celim svetu se dandanes ne more denarja bolj varno in obrestonosno naložiti, kakor v vojno-varčevalnih znamkah Združenih držav. Vsak jih zamore dobiti v vrednosti en tisoč dolarjev, in ne več. Sežite po njih brez odloka, vsak po svoji moči.

Kadar nam pošljete denar, priložite 16 centov v znamkah za poštino registriranega pisma, v katerem vam bomo poslali znamke.

Pripravljeni smo tudi vojno-varčevalne znamke hraniti pri nas, in v takem slučaju se nam naj pošlje poleg denarja za znamke le 3 cente za poštino pisma, v katerem bomo poslali potrdilo.

Vsako naročilo naj bode podpisano z lastnoročnim podpisom istega, ki bode kupil znamke.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

TVRDKA FRANK SAKSER

12 CORTLANDT STREET,

NEW YORK, N. Y.

SLOV. DELAVSKA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1908.

PODPORNA ZVEZA

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penn.

Sedež: Conemaugh, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 29 Main Street, Conemaugh, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 29 Main Street, Conemaugh, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRIČ, 29 Main Street, Conemaugh, Pa.
Blažnovik: JOSIP ŽELE, 6542 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Pom. blažnovik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik odbora: JOSIP PETERNEL, Box 15, Willock, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POJŠTE, 1 Grab St., Sumner Hill, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 883 E. 137th St., Cleveland, Ohio.

POROTNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kan.
1. porotnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. 3, Box 146, Fort Smith, Ark.
2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 So. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York City.

Členjena društva, odzema njih uradniki, so uljudno prošent, pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštne, Expressa, ali Bančnih denarnih nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovljajo: Blaž Novak, Conemaugh Deposit Bank, Conemaugh, Pa. In tako naslovljene pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kakšne pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Žrtev sodnije.

KRIMINALNI ROMAN.

PRIREDIL J. T.

(Nadaljevanje).

— In če bi bil slučajno padel v bližini svojega stanovanja s konoja, bi bil varno lahko prijahal domov?
— Ne rečem, da bi ne, toda ne vrjame.
— Prej ste rekli, da morilec nikakor ni mogla biti ženska.
— Zakaj pa ne?
— Zato, ker je moral biti morilec strašno močan. — Ženska nikakor ne more zadržati bodala osem do deset palcev globoko.
— Kaj pa rana v vratu? — Ta ni bila tako močna?
— Ne, ta si bila.
— Pa na hrbtu?
— Je bila že močnejša.
— Res? — Prej ste pa rekli, da je imel na hrbtu samo dve brez pomembni praski.
— Da, to je res. — Pomisliti pa morate, da je bil Trinkall zelo dobro obložen. — Na sebi je imel debelo spodnjo srajco, opsnik, sarkano in vrtno suknjo. Sila udarca se je pri teh ovirah primeru zmanjšala in vsled tega poškodbe niso bile smutno nevarne.
— Se spominjate, da je bil nekaj vprašal, gospod doktor.
— Le vprašajte. — Jaz vam bom odgovoril na vsako vprašanje.
— Prosim vas, povejte mi, ali bi res ne mogla teh poškodb prizadeti ženska?
— Ne.
— Tudi ne, če bi bila ta ženska skrajno razburjena, histerična, skoraj blazna?
— Hm, tega skoraj ne morem reči. — Povem pa, da v splošnem ne morem vrjeti, da bi bila ženska zmogla za kaj takega.
— Torej smatrate to za absolutno nemogoče?
— Ne, tega pa ne.
— Torej rano na vratu bi lahko povzročila ženska?
— Da, rano na vratu že.
— Zdaj vas pa prosim, premislite natančno, predno boste odgovorili na moje naslednje vprašanje. — Rekli ste, da bi ženska lahko prizadela rano na vratu in na rano. — Ali bi ne mogla prizadeti tudi drugih ran, če bi podvojila svojo moč?
— Po mojem mnenju ne. — Izjema bi bila seveda to, če bi bila to izvanredno močna in silno razburjena ženska.
— Ali so bile rane v hrbtu zadane od zadaj?
— Da, od zadaj. — Tega sem tako gotov kot da bi videl s svojimi lastnimi očmi.
— Kaj se vam zdi bolj vrjeto: da je to grozovitost vzpizorila ženska, ali da jo je vzpizoril možki?
— To je precej zapleteno vprašanje. — To je odvisno od raznih drugih okoliščin. — Morda ženska, morda možki.
— Napačno ste me razumeli, gospod doktor.
— Ne, ne, jaz vas že prav razumem.
— Dovolite, da vam pojasnim. — Potrdili ste mi, da je bil Mr. Trinkall najprej ranjen v hrbtu in v vratu. — Rani v prsih mu je zadal morilec že pozneje. — Ako bi bil možki morilec, bi ne bil za hrbten. — Stopil bi predenj ter mu zasadil nož v srce.
— Kaj mislite s tem?
— Ženska nima toliko poguma kakor možki. — Ženska išče vedno ovinkov. Vzemimo, da ga je umorila ženska. On se je morda po-

govorjal žnjo, in med pogovorom je ona vzela bodalo v roko ter mu ga zasadila dvakrat v hrbet. — Trinkall je padel na tla. Morda veld slabosti, morda veld strahu. Glavno se je šele potem začelo. Trinkall je po mojem mnenju omahnil ter se zvrnil na hrbet. Morilec oziroma morilka je zatem pokleknila k njemu ter dokončala svoje strašno delo.

— To so teorije — je rekel zdravnik. — Vi ne morete dokazati svoje trditve, jaz je pa ne morem ovrči.

To križno zaslišanje je trajalo precej časa, toda dr. Gazabee si ni bil želim popolnoma nič na boljšem.

Zaslišali so še več drugih zdravnikov, ki so se pa popolnoma strinjali z izjavami svojega tovariša in predgovornika.

V dvorani je vladala silna napetost. Vsi so bili namreč prepričani, da ne bo John Mowbray z anobeno čeno povedal, kje je bil oni večer.

Se enkrat so zaslišala Brabazona, ki je izjavil:

— Jaz sem par ur neprenehoma izpraševal obtožena. Povedal mi je, da je dne 11. novembra že zgodaj zjutraj odhajal ter da se je vrnil šele naslednji dan ob dveh zjutraj.

Ko sem ga vprašal, kje je bil, ni hotel povedati ničesar. Razen tega tudi ni hotel navesti preči, ki bi lahko pritrdile, da ga oni dan ni bilo v Manningfordu. — Ko sem ga vprašal, kje se je poškodoval, je rekel, da tega ne more povedati. Preostajalo mi ni ničesar drugega, kot aretirati ga. — To sem tudi storil ter ga obtožil, da je umoril Francisa Trinkalla.

— Vi ste zelo izkušeni mož — je rekel dr. Gazabee. — Vi imate silno veliko prakso. — Ali ste že morda kdaj slišali, da poštenjak lahko vse pretrpi, da gre celo v smrt, samo da mu ni potreba izdati, kar mu prepoveduje njegova čast?

— Da, tudi take slučaje sem že doživel.

Tedaj pa je prekinil sodnik zasliševanje.

— Tovariš Gazabee, meni se zdi nepotrežno še nadalje razpravljati o tem vprašanju. — Tudi jaz sem prepričan, da je veliko takih ljudi, ki višje cenijo vojo čast kot pa svoje življenje. — Zdaj je naloga porotnikov razpravljati, če je ta obtoževan izgovor zadosten ali ne.

— Jaz se popolnoma strinjam z vami — je odvrnil dr. Gazabee. — Meni popolnoma zadostuje prepričanje, da človek, ki ima izbirati med častjo in smrtjo, raje izbere smrt.

Zatem se je obrnil k Brabazonu rekoč:

— Ali ste po aretaciji napravili še kak poskus, da bi zasledili kako drugo pot, ki bi morda vodila do pravega morilca?

— Ne.

— Ali je obtoževan podal svojo izjavo pred mrtiškim ogledom.

— Da.

— Prosim, prečitajte mi to izjavo.

Izjava Johna Mowbraya se je glasila:

— Zadnjih dvanajst mesecev sem bil večkrat odsoten zastran svojih privatnih zadev. — Pri takih prilikah sem ponavadi odhajal zgodaj zjutraj ter se šele ponoči vrnil domov. Pri takih prilikah nisem budil služabnikov. Konja sem odvedel v hlev in mi odvezel sedlo.

11. novembra sem odhajal iz Manningforda ob štirih zjutraj. Od tega časa pa do dveh po poldne mi ni bilo v Manningfordu. O umoru Francisa Trinkalla nisem ničesar vedel.

Kljub temu, da sem mu večasvi pretil, mi ni nikoli nič v glavo padlo, da bi mu storil kaj zalega, najmanj pa da bi ga umoril. — Niti v drugih stvareh mu nisem hotel škodovati, čeravno mi je on večkrat škodoval.

Kam sem šel in kakšen opravek sem imel, ne morem povedati. Moja čast mi je zapetajala ustnice. Od mojega molka so odvisni interesi, ki so veliko večje vrednosti kot je pa moje življenje.

SESTO POGLAVJE.

Zadnje besede, prebrane z nekim posebnim vnosom so napravile na vse zelo velik vtis, posebno pa na poslušalce.

Medtem je bil že nastal mrak. — V dvorani je bilo pusto, skoraj poostano. Niti svetloba, svec, katere so bili našli služabniki, ni tega razpoloženja popolnoma nič izpremenila.

Ko je vstal dr. Gazabee ter začel govoriti svoj obrambni govor, so bile oči vseh vrte vanj to je v največjega kriminalista tedanje časa. Govoril je z jasnim, gručnim glasom, da ga je bilo slišati v zadnji kotiček prostorne dvorane.

Rekel je, da sta to obravnava povzročili dve stvari: zakrknjenost obtožena in silna nezmožnost policije.

Obtoževanost stadiše je jasno iz njegovih lastnih besed: — Jaz ne smem misliti nase, pač pa na druge. — Mislim moram na one, katerim sem sveto prisegel, da bom molčal. — Prosim vas vrjeme mojim besedam. Razen groženj, katere sem sempatam govoril proti Trinkallu, je moja vest popolnoma čista. O mojem značaju vprašajte ljudi po kolici. Ne vrjame, da bi našli koga, ki bi rekel, da je moj sovražnik ali da bi imel do mene iz tega ali onega vzroka kako mržnjo.

Sodnik je bil napravil par opazk, toda dr. Gazabee je rekel, da noče razpravljati o tem.

Advokat je označil obtožena kot vzornega moža, ki ve, kaj je

(Dalje prihodnjic.)

CENIK KNJIG

katere ima v zalogi

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt St.,

New York, N. Y.

POUČNE KNJIGE:

Ahnov nemško-angl. tolmač vezan	—50	Zivljenje na avstrijskem dvoru ali smrt cesarjeviča Rudolfa	—75
Hitri računar (nemško-angl.) vezan	—50	RAZGLEDNICE:	
Poljedelstvo	—50	Newyorške, božične, velikonočne	—10
Sadjejeva v pogovoru	—25	tu novoletne komad po duant	—08
Schimpffov nemško-slov. slovar	\$1.25	Album mesta New York s krasnimi slikami	—25

ZABAVNE IN RAZNE DRUGE KNJIGE:

Hipnotizam	—35	ZEMLJEVIDI:	
Deli z orožjem	—50	Avstro-Italijanska vojna mapa	—25
Dve zalogi: "Čarljiva ženitev"	—50	Avstro-ogrski veliki vezni	—50
in "Trije ženi"	—25	Cell svet mail	—10
Mesija 2 zvezka	—50	Cell svet veliki	—25
Pod Robom 81. Vočarstvo	—30	Errupe vezan	—50
Posredstva bolnikov	—50	Vojna stenska mapa	\$3.00
Sodjalna demokracija	—10	Vojni atlas	—25
Trina 13 in tritveja	—50	Zemljevidi: Ale., Ariz., Ocol.,	—25
Učna živoreja	—50	Cal. itd. po	—25
Veliki slovensko-anglški tolmač	\$2.00	Združenih držav mail	—10
Trojka	—50	Združenih držav veliki	—25
Vojna na Balkanu 13 zvez.	—150	Združenih držav stenska mapa,	—25
Zgodovina c. kr. pšepolka št. 17	—50	na drugi strani pa cell svet	\$3.00
— s slikami	—50		

Poleg to naravnih knjig imamo pa še nekaj znamenitih listov po en ali dva zvezka.

Opomba: Naročilo je priročilo denarno vrednost, bodisi v gotovini, bodisi bankomati ali poštne znamke. Poštne so pa tudi same to vrste.

Avstrija za mir.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Zahteve stavarjev so imele za posledico, da je grof Černin moral podati izjavo, da se Avstrija zavzema za mir brez aneksij in brez vojne odškodnine. Toda stavka se je še vedno razširjala.

V Bosni in na Moravskem ter Českem so delavci, katere so vodili socialisti protestirali proti pomanjkanju hrane in posebno proti vsakemu odlaganju skleniti mir. V Gradcu in Brnu so delavci najprej zastavkali v muničijskih tovarnah. Vprizorili so demonstracije v prilog urinu. Stavka se je pa tudi razširila na Galicijo in Poljsko. Vprizorili so demonstracije v Krakovu in Varšavi: pozneje pa so se stavkarji na Ogrskem združili iz političnih ozirov in poulina železnica v Budimpešti je prenehala voziti.

Na več krajih v mestu je bilo nad 30 sej v prilog miru.

Socialistični poslanci, med njimi Seidl in Adler, so v zbornici izjavili, da ima narod pravico posredovati v mirovni pogajanjih. Adler je napadel generala Hofmanna, ki je bil nemški zastopnik v Brest-Litovsku, ker je s svojimi pestmi bil po mizi in rožljaj s svojim mečem.

Med ostalimi govorniki, med katerimi je bilo največ socialistov, so vsi zahtevali, da se z mirom ne sme odlasati in tržaški poslanci so zatrjevali, da med vsemi narodi svet najbolj sovraži Nemce navzlic njihovi kulturi in vrlinam; to pa zaradi tega, ker se mir zavlačuje.

NAZNANILO.

Tem potom naznanjam vsem oddaljenim članom društva svete Fr. M., Bowen, Colo. — Združene države nimajo z Avstrijo niti mi pošljejo vse certifikate, kakke pošne zveze, zato ne morete bom potem odposlat na glavni te poslatti tjia nikaškega pisma. — Nekdo, nekje. — Dopisov-besed zdaj ni več društva sv. Barbare, ampak je samo Slovenska Delavska Podporna Zveza. Člani, ki so pri obeh organizacijah in pri dveh različnih društvih oziroma postas-ki davek ga bo že razsvetlil.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Marsikateri človek dobro ve, kdaj je dobrostoječa, a dohodnim-različnih društvih oziroma postas-ki davek ga bo že razsvetlil. — Danes, vsprico režima konservativ-človek, ki si želi le malo ter da S sobratiskim pozdravom tudi drugim vedeti to, ima prav John Chadež, tajnik, malo prilike, da bi dobil celo to Box 146. Sublet, Wyo. mail.

MOŠKE BOLEZNI NE ZDRAVIM ŽENSK IN NE OTROK.

Slovenski zdravnik.

Uradne ure: Vsak dan od 9. ure zjutraj do 8. ure svecer; v petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne; ob nedeljah od 9. zjutraj do 2. popoldne.

Dr. KOLER, 638 PENN. AVE., PITTSBURGH, PA.

Veliki vojni atlas

vojskujočih se evropskih držav in pa kolonijah posestev vseh veleal.

Obsega 11 raznih zemljevidov.

CENA SAMO 25 CENTOV.

STENSKO MAPO CELE EVROPE \$3.00.

VELIKO STENSKO MAPO, NA ENI STRANI ZDINJENE DRŽAVE IN NA DRUGI PA CELI SVET. CENA \$3.00.

ZEMLJEVID PRIMORSKE, KRANJSKE IN DALMACIJE Z MEJO AVSTRO-OGESKE Z ITALIJO. — CENA JE 25 CENTOV.

Naročila in denar pošljite na:

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.

MOŠKI.

Ako trpite na slabih živcih, oslablosti, izgubljenju živahnosti in energije, želodčnih in ledničnih boleznih, spolnih slabosti, potanju ponoči ali kaj drugem. Potem naša najnovejša iznajdba JUVITO TABLETE, narejene iz najboljših, čistih zdravilnih bit, ki rastejo vseh krajih sveta, dale vana bodo hitro in gotovo pomoč. Pošljite 1 dolar za eno ali 5 dolarjev za šest skatelj. Ako želite zavarovano potem pošljite 10 centov več.

Naslov:

JUVITO LABORATORY.

South Hill Branch 5, Pittsburgh, Pa.
Opomba: Radi vam posljemo na zahtevano vzorec in navodilno knjižico.

Rad bi izvedel za naslov svoje prijateljice MARJE GABRIC. Pred petimi leti se je nahajala v službi pri Mrs. Friedman v New Yorku in potem ješla v stare domovino. Doma je iz Vrbinke vasi pri Starem gradu. Pred vojno je zopet odpotovala v Združene države in kje se sedaj nahaja, mi ni znano. Zato prosim, če kdo ve za nje naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sama oglasi. — Paul Zorko, Box 53, Oglesby, Ill.
(3x 12-14-18-3)

Iščem svojega brata VLADIMIRJA, strica NIKOLA in DŽURONTA ter dobrega prijatelja ANTONA MEDVEDA iz Slunja. Doma sem iz Plaskoga. Sedaj se nahajam v italijanskem ujetništvu. Prosim cenjene brate Slovence, ako je kateremu od gori imenovanih kaj znano, da mi blagovoljno naznani, ali pa jih opozoriti na ta oglas, da mi čim prej pišejo. Saj si lahko sami predstavite, da človeku, ki se nahaja v ujetništvu, je vsaka beseda od svojega zelo draga; druge tolažbe itak nimamo. Naslov: Stevo Šumonja, prigojnikero di guerra, Caserma Umberto I., Sulmona, Italia.
(12-14-18-3)

Rad bi izvedel za naslov svoje sestre CECILJE CIPOTOVE iz Melinca na ogrskem Slovenskem. Nahajala se je v Bethlehenu, Pa., že 14 let in delala v tovarni za smodke (cigare). Jaz se nahajam že dolgo časa v ruskem ujetništvu. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za nje naslov, da mi blagovoljno sporočiti, ali pa naj jo opozori na ta oglas, najraje pa bi bil, ako sama bere, da se mi takoj oglasi. Moj naslov je: Vojenoplijen-nyj avstrijskoj armii Ivan Herman No. 6645, Petropavlovsk, Okna oblast, Sibirija, Russia.
(12-14-18-3)

Kje je IVAN PINTER iz Laškega trga na Štajerskem? Sestra ga prosi, da se ji oglasi prej ko mogoče na označeni naslov: Eva J., General Delivery, Johnstown, Pa.
(6-11-18-3)

Kje sta moj brat JOSIP KRALJ in sestra MARJA GUNDE? Doma sta iz Plemberga pri Novem mestu na Dolenjskem. Brat je bival nekje v Arizoni, sestra pa v Charlestonu, W. Va. Prosim, če kdo ve za naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sama javita. — Frank Kralj, 516 Clinton St., Milwaukee, Wis.
(11-13-18-3)

Kje je moja sestra MARIJA SKUBIC, podomača Šustarjeva? Doma je iz Lusca št. 2, fara Draga pri Kočevju na Dolenjskem. Če kdo izmed rojakov ve za nje naslov, prosim, da ga mi naznani, če pa sama čita, naj se oglasi svojememu bratu: Ludvik Janes, Box 493, Norwich, Pa.
(11-13-18-3)

Dr. LORENZ.

Jaz sem edini slovenski govornik specialista možkih bolezni v Pittsburghu.

Uradne ure: Vsak dan od 9. ure zjutraj do 8. ure svecer. V petkih od 9. zjutraj do 5. popoldne. V nedeljo od 10. dop. do 3. popol. DR. LORENZ, specialista možkih bolezni, 644 Penn Ave. N. med 12. in 13. Filadelfia, Pa.

Cena vojno-varčevalnih znamk za mesec marc in april.

MARC:

Ena znamka \$4.14, poln certifikat s dvajsetimi znamkami \$82.25

APRIL:

Ena znamka \$4.15, poln certifikat s dvajsetimi znamkami \$83.00

Vsak jih lahko kupi kolikor mu drago, nikakor pa ne več kakor dve.

Članke posilje v tem listu oglas "Vojno-varčevalne znamke in Slovenski Polni denarji ki ga nam pošljete za vojno-varčevalne znamke, priložite 10 centov za poštne registrirane pisne, s katerim vam jih bomo poslali.

TVERKA FRANK SAKSER,

82 Cortlandt Street,

New York, N. Y.